

85 nieuwsgierigheid heeft aangeschaft,
het kan zijn dat het bedrijf het DNA
van burgers verzamelt uit weten-
schappelijke bevoegenheid, maar de
90 greep op de wereldbevolking noopt
tot wantrouwen. Of op zijn minst tot
publieke bemoeienis.

naar: Maxim Februari

uit: NRC Handelsblad, 28 juli 2017

Maxim Februari (1963) is jurist, schrijver en columnist.

(8) En de tweede stap in de revolu-
tie? Die wordt gezet als data zich
95 binnenkort met behulp van kunstmati-
ge intelligentie verzelfstandigen.
Kennis, wetten en beleid zijn dan niet
langer publiek, niet langer privaat,
maar autonoom. Misschien kunnen
100 we daarover in het parlement ook
alvast eens iets zeggen.

Tekst 4

Lekker leerlingen lastigvallen

(1) Ik weet het niet met die
Facebookdiscussies. Het overkomt
mij regelmatig dat ik inhaak op een
grammaticale vraag die een docent
5 Nederlands stelt en dat ik terechtkom
in een discussie die mij op een
gegeven moment een ongemakkelijk
gevoel geeft.

(2) Er is altijd een heleboel animo
10 voor zo'n grammaticale discussie.
Ook al gaat het soms maar om een
woordsoort- of zinsdeelbenoeming, of
om de vraag of de ene of de andere
zin goed of fout is, het is een feit dat
15 er meestal meerdere docenten
enthousiast deelnemen aan de
gedachtewisseling.

(3) Natuurlijk wordt het snel onover-
zichtelijk, waardoor niet iedereen
20 eerst alles leest. Daardoor zie je
soms na drie dagen discussiëren
iemand een antwoord toevoegen dat
al eergisteren verworpen was. De
discussies zijn vaker getrouwe
25 kopieën van iets wat al enkele jaren
(of maanden) eerder besproken is,

waardoor mensen met een iets
minder optimistische levensopvatting
dan ik al snel het gevoel zouden
30 kunnen krijgen dat alle moeite
vergeefs is. Maar dat vind ik allemaal
nog tot daaraan toe.

(4) Moeilijker heb ik het met mensen
die op een gegeven moment aan-
35 haken met de opmerking "Als we het
zelf al niet weten!" De gevolgtrekking
daaruit moeten we meestal zelf
bedenken, maar deze wordt soms
verwoord met de retorische vraag
40 "Moeten we onze leerlingen daarmee
lastigvallen?" Blijkbaar is het zo dat
je leerlingen 'lastigvalt' als je iets
bespreekt wat je zelf niet weet. Dat
moet je dus vooral niet doen. En dus
45 zijn er ook altijd docenten die
opmerken: "Schrappen dat
voorbeeld!" Vooral niet gebruiken in
een toets, en bij voorkeur ook niet
bespreken in de klas, want dat
50 scheidt alleen maar verwarring.

(5) Eigenlijk is hier sprake van een
soort framing¹). Het frame is dat

onzekerheid in het onderwijs een vorm van kindermishandeling is. Dat klinkt misschien een beetje cru, maar de vooronderstelling achter die retorische vraag is wel degelijk dat het lastigvallen van leerlingen niet in de haak is. Nee, natuurlijk moeten we leerlingen niet lastigvallen.

(6) Volgens het frame zouden leraren alleen vaten met zekere kennis mogen uitstorten over de leerlingen. Daarmee doen ze de leerlingen een plezier, omdat deze niet lastiggevallen wensen te worden. Ik geloof niet dat het zo werkt. Leren is je grenzen verleggen, en als je dat wilt doen, dan helpt het niet veel om in het veilige midden, zo ver mogelijk van die grenzen te blijven. De onzekerheid van grensgevallen is

juist wat je nodig hebt om verder te komen.

(7) Het is tijd voor reframing²⁾: leerlingen moeten zo veel mogelijk lastiggevallen worden. Ze moeten geprikkeld, gepord, uitgedaagd en een beetje uit het lood geslagen worden. Zekerheden, daar hebben ze weinig aan (en die vinden ze diep in hun hart ook oninteressant), ze moeten juist kunnen omgaan met de onzekerheden van het leven. Toetsen moeten vooral vragen en opdrachten bevatten waarvan de docenten de uitkomsten niet weten, zodat de leerlingen optimaal de gelegenheid krijgen om te laten zien hoe ze hierover denken of redeneren, en of ze in staat zijn om bewuste keuzes te maken.

naar: Peter-Arno Coppen

uit: Levende Talen Magazine 2017 (104) nr. 1

Peter-Arno Coppen (1958) is hoogleraar Vakdidactiek aan de Letterenfaculteit van de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij houdt zich onder andere bezig met grammaticaonderwijs.

noot 1 Bij framing worden woorden en beelden doelbewust gekozen, zodat bepaalde aspecten van een onderwerp worden benadrukt en andere onderbelicht blijven.

noot 2 reframing: herframing, waarbij andere aspecten van een onderwerp worden benadrukt dan bij een eerdere framing

De teksten die voor dit examen gebruikt zijn, zijn bewerkt om ze geschikt te maken voor het examen. Dit is gebeurd met respect voor de opvattingen van de auteur(s). Wie kennis wil nemen van de oorspronkelijke tekst(en), raadplege de vermelde bronnen.

Het College voor Toetsen en Examens is verantwoordelijk voor vorm en inhoud van dit examen.